

Raport

Realizacja powiatowego programu
ochrony środowiska za lata 2004-2005

SPIS TREŚCI

1. WSTĘP	3
2. STAN ŚRODOWISKA	3
2.1 POWIETRZE	3
2.2 WODY	4
2.3 HAŁAS	4
2.4 GLEBY	4
3. ZASOBY ZŁÓŻ MINERALNYCH	5
4. KANALIZACJA SANITARNA I DESZCZOWA.....	5
5. SIEĆ WODOCIĄGOWA	5
6. LASY.....	5
7. FLORA I FAUNA.....	6
8. OBSZARY CHRONIONE.....	6
9. ODPADY.....	7
10. OZE.....	7
11. STAN I OCENA ZADAŃ	8
12. WNIOSKI	14

1. Wstęp

W celu realizacji polityki ekologicznej państwa, zgodnie z art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo Ochrony Środowiska (Dz.U. Nr 62, poz. 627 ze zm.) został sporządzony przez Zarząd Powiatu Program Ochrony Środowiska. Powyższy program Rada Powiatu przyjęła uchwałą nr 87/XII/03 z dnia 22 grudnia 2003 roku. W programie tym określono cele ekologiczne, priorytety, harmonogram działań proekologicznych, oraz źródła finansowania niezbędne do osiągnięcia postawionych celów. Z wykonania programu Zarząd Powiatu w myśl art. 18 ust. 2 ustawy sporządza co dwa lata raport, który przedstawia Radzie Powiatu. Ustawa Prawo Ochrony Środowiska ani akty wykonawcze nie określają wymagań dotyczących formy i struktury raportu z wykonania programu. Raport ten opracowano w oparciu o dane ankietowe pozyskane od samorządów gminnych i innych podmiotów, monitoring prowadzony przez WIOŚ, materiały własne.

2. Stan środowiska

Stan środowiska naturalnego pomimo ciągłej poprawy, wymaga podejmowania dalszych działań i znaczących nakładów finansowych. Głównymi antropogenicznymi źródłami zanieczyszczeń środowiska na terenie powiatu augustowskiego są: sektor komunalno-bytowy, przemysł, transport i rolnictwo. Sytuacja w zakresie ochrony środowiska na terenie powiatu augustowskiego przedstawia się następująco:

2.1 Powietrze

W powiecie augustowskim największa emisja zanieczyszczeń do powietrza pochodzi ze źródeł zlokalizowanych w miastach. Zanieczyszczenia emitują głównie ciepłownie miejska, lokalne spółdzielcze, przemysłowe, oraz rozproszone źródła emisji z sektora komunalno-bytowego, a także komunikacja.

Do substancji mających duży udział w emisji zanieczyszczeń, pochodzących głównie z procesów spalania energetycznego należą dwutlenek siarki, tlenki azotu, tlenek węgla i pyły.

Z pomiarów zanieczyszczeń powietrza uzyskanych na stacji mobilnej w Augustowie w 2004 roku wynika, że stężenia normowanych zanieczyszczeń gazowych były niskie. Maksymalne wartości SO_2 nie przekroczyły 10% normy dopuszczalnej, CO -35%, NO_2 – 50%. Stężenie ołowiu było bardzo niskie i wynosiło 4% średniej normy dopuszczalnej. Jednym z zanieczyszczeń powszechnie występującym, którego stężenie w powietrzu nadal pozostają dość wysokie i dość często przekraczają wartości dopuszczalne, szczególnie w mieście jest pył zawieszony PM_{10} . Jednak podczas prowadzonych badań notowano jedynie kilkakrotnie jednorazowe przekroczenia dopuszczalnego poziomu pyłu PM_{10} . Natomiast średnioroczne stężenie pyłu wynosiło $19\mu\text{g}/\text{m}^3$, co stanowi 48% normy dopuszczalnej. Nie zanotowano przekroczenia dopuszczalnego poziomu ozonu. Stężenie badanych zanieczyszczeń zmieniało się w ciągu roku, głównie w odniesieniu do dwutlenku siarki i pyłu zawieszanego. Duży wpływ na wzrost stężenia tlenków azotu miał transport. Z przeprowadzonych pomiarów wynika, że powiat augustowski zalicza się do strefy A w klasyfikacji stref województwa podlaskiego.

2.2 Wody

Wody powierzchniowe powiatu augustowskiego wchodzą w skład dorzecza Wisły oraz Niemna. Z monitoringu prowadzonego w 2005 roku przez WIOŚ w Białymstoku wynika, że badane wody rzek Rospuda-Netta, Szczeberka na całej długości mają zadowalającą jakość, należą do III klasy czystości. Spełniają wymagania określone dla wód powierzchniowych wykorzystywanych do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia. Z badań wynika, że badane wody nie spełniają kryteriów i wskaźników określonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dn. 4.10.2002 r. w sprawie wymagań jakim powinny odpowiadać wody śródlądowe będące środowiskiem życia ryb w naturalnych warunkach (Dz.U. nr 176, poz. 1455). Na negatywną ocenę wód w tym przypadku miały wpływ przekroczenia wskaźników stężenia azotynów i tlenu rozpuszczonego. Na terenie powiatu nie wystąpiły rzeki spełniające kryteria wód zagrożonych zanieczyszczeniem ze źródeł rolniczych. Z ograniczonych danych monitoringowych wynika, że większość naszych jezior należy do II klasy czystości. Stan wód powierzchniowych systematycznie się poprawia. Związane to jest z modernizacją istniejących komunalnych oczyszczalni ścieków oraz budową przydomowych oczyszczalni ścieków, także z budową szczelnych płyt gnojowych i zbiorników na gnojowicę. Na jakość wód duży wpływ ma również podczyszczanie wód opadowych z substancji ropopochodnych.

Monitoring w 2005 r. wód podziemnych prowadzony w sieci krajowej i regionalnej wskazuje, że wody podziemne na terenie powiatu augustowskiego należą do II klasy jakości (wody dobrej jakości). W studniach w Dalnym Lesie i Kamieniu nie stwierdzono żadnych przekroczeń wskaźników, w Augustowie jedynie manganu i żelaza. Natomiast w sieci regionalnej w studni w Rudawce wodę zaliczono do I klasy jakości. Wody podziemne są źródłem zaopatrzenia w wodę ludności, rolnictwa i przemysłu. Mając na uwadze zabezpieczenie wód podziemnych przed zanieczyszczeniem zlikwidowano trzy ujęcia ze względu na rozbudowę zakładów i zużycie studni. Zagrożenie bezpośrednie dla jakości wód podziemnych stanowią przede wszystkim ścieki wprowadzane do ziemi, niewłaściwie zabezpieczone składowiska odpadów, niewłaściwe nawożenie organiczne i mineralne.

2.3 Hałas

Klimat akustyczny na terenie powiatu augustowskiego kształtuje głównie komunikacja drogowa, a szczególnie duży udział w ruchu tranzytowym pojazdów ciężkich. Sukcesywnie wzrasta stan zagrożenia klimatu akustycznego w Mieście Augustów na drodze tranzytowej Białystok-Budziski wynikający głównie z ciągle rosnącego ruchu drogowego ze znaczącym udziałem samochodów ciężarowych. Pomimo usilnych starań prowadzących do wyeliminowania tego zjawiska poprzez budowę obwodnicy nie udało się rozwiązać dotychczas tego problemu. Natomiast korzystnym zjawiskiem eliminującym hałas jest systematyczna poprawa nawierzchni dróg. Ilość zmodernizowanych i nowo wybudowanych dróg przedstawia załącznik nr 10 tabela 2.

2.4 Gleby

Większość użytków rolnych powiatu to gleby nie zanieczyszczone, o naturalnych zawartościach metali ciężkich, nadających się pod wszystkie uprawy ogrodnicze i rolnicze. Jednak gleby te wymagają uregulowania odczynu. Z uzyskanych w latach 2001-2005 badań Okręgowej Stacji Chemiczno-Rolniczej w Białymstoku wynika, że na terenie powiatu aż 59% gleb wymaga intensywnego wapnowania.

3. Zasoby złóż mineralnych

Na terenie powiatu augustowskiego są eksploatowane złoża kruszywa naturalnego. Stan zasobów poszczególnych złóż określa załącznik nr 1. Ponadto w powiecie występują udokumentowane złoża borowin, które nie są eksploatowane.

4. Kanalizacja sanitarna i deszczowa

Według danych na koniec 2005 roku przesłanych przez gminy na terenie powiatu augustowskiego zbudowano 148,5 km kanalizacji sanitarnej. Wskaźnik skanalizowania powiatu systematycznie wzrasta, szczególnie w miastach i wynosi on 9,0/100km². W powiecie wzrasta także długość kanalizacji deszczowej. W modernizowanej i nowo budowanej sieci kanalizacji deszczowej są instalowane osadniki i separatory substancji ropopochodnych. Zainstalowanie separatorów ogranicza stężenie zanieczyszczeń na odpływie do odbiorników w odniesieniu do: zawiesiny ogólnej 100mg/l i substancji ropopochodnych 15mg/l. Zgodnie z informacjami z gmin, kanalizacja deszczowa występuje w Augustowie – 23,7 km, Bargłowie Kościelnym – 1,7 km, Nowince – 2 km, Lipsku - 2,8 km oraz Sztabinie – 1,8 km. Ilość podczyszczonych wód opadowych z kanalizacji deszczowej systematycznie wzrasta. Długość kanalizacji sanitarnej i deszczowej w poszczególnych gminach obrazuje załącznik nr 10 tabela 2. Pomimo stopniowej poprawy jakości wód w powiecie nadal istotne jest inwestowanie w infrastrukturę wodno-ściekową.

5. Sieć wodociągowa

Z zebranych danych z ankiet wynika, że długość sieci wodociągowej rozdzielczej na koniec 2005 roku na terenie powiatu wynosiła 933,2 km, z tego na terenie miast 128,1 km, zaś na terenie wsi 805,1 km. Długość sieci wodociągowej i ilość pobranej wody obrazuje załącznik nr 10 Tabela 2.

Wyposażenie w sieć wodno-kanalizacyjną wskazuje znaczne zróżnicowanie przestrzenne.

Na terenie powiatu występuje jedno ujęcie wód mineralnych, woda o nazwie Augustowianka.

6. Lasy

Powierzchnia lasów bez względu na formę własności wynosi 76.195 ha, co stanowi 46% ogólnej powierzchni powiatu, w tym lasy nie stanowiące własności Skarbu Państwa zajmują 10.902 ha. Na jednego mieszkańca przypada 1,27 ha lasu.

Dominują zbiorowiska borowe - lasy iglaste o różnej wilgotności - zajmują około 85 % pow. Inne typy siedliskowe: oles ok. 10 % , las świeży i mieszany ok 5 % . Gatunkiem panującym w drzewostanach jest sosna pospolita - augustowska (ok 75%), słynąca w kraju i za granicą jako wspaniały materiał dla przemysłu drzewnego i szkodniczego. Oceniana jako najlepsza w Polsce i Europie. Drugie miejsce zajmuje świerk (ok 15%). Często występują: brzoza, olsza, dąb, jesion i osika. Oprócz tych gatunków w domieszce możemy spotkać modrzew, grab, klon, wierzbę, lipę drobnolistną. Podszycie stanowią krzewy m.in.: jarzębina, jałowiec, leszczyna, trzmielina, kruszyna.

Większość lasów położona w granicach administracyjnych Powiatu stanowi już dziś drzewostan wyhodowany ręką człowieka. Pozostały jedynie nieliczne relikty puszczańskie położone w najbardziej niedostępnych miejscach /bagna , torfowiska/ .

Z uwagi na brak środków na wykonanie zadań z zakresu leśnictwa w budżecie Wojewody Podlaskiego nastąpiły opóźnienia w wykonaniu uproszczonych planów urządzenia lasów.

Od 2006 r. problem ten spoczywa na barkach Powiatu Augustowskiego/poniższa tabela/

Nazwa jednostki	Powierzchnia lasów /ha/	Aktualne uproszczone plany urządzenia i inwentaryzacji lasu /ha/	% powierzchni
M. Augustów	325	325	100,0
MiG Lipsk	3094	1787	57,7
G. Augustów	1207	0	0,0
G. Bargłów K.	1534	1174	76,5
G. Nowinka	541	123	22,7
G. Płaska	784	0	0,0
G. Sztabin	3417	1812	53,0
POWIAT	10902	5221	47,8

7. Flora i Fauna

Świat zwierząt i roślin jest bardzo bogaty i zróżnicowany. Wśród rodzimej flory i fauny licznie występują rośliny i zwierzęta objęte ochroną gatunkową:

- drzewa: cis pospolity,
- krzewy i krzewinki: brzoza niska, wierzba borówkolistna, malina moroszka, wawrzynek wilczełyko, bluszcz pospolity, chamedafne północna, barwinek pospolity,
- rośliny zielne: pióropusznik strusi, skrzyp olbrzymi, widłaki, sasanki, zawilce, grąźel żółty, grąźel drobny, grzybień biały, grzybień północny, rosiczki, rojniki, wielosił błękitny, lilia złotogłów, obuwik pospolity, zimowit jesienny, śnieżyczka przebiśnieg, pokrzyk wilcza jagoda kosańce storczykowe,
- grzyby: smardzowate, purchawica olbrzymia, sromotnikowe,
- porosty: brodaczkowate, chrobotki.
- ssaki: jeże, kret, nietoperze, zając bielak, wiewiórki, świstak, wydra, bóbr, ryś, łasica,
- ptaki: jastrzębiowate, sokoły, kukułki, dzięcioły, sowy, kraski,
- gady: żółw błotny, jaszczurki, węże,
- płazy: kumaki, ropuchy, rzekotka drzewna, żaby.

8. Obszary chronione

Znaczne obszary powiatu augustowskiego są objęte różnymi formami ochrony przyrody. W skład tych obszarów wchodzi: część Wigierskiego i Biebrzańskiego Parku Narodowego, 10 rezerwatów przyrody, cztery obszary chronionego krajobrazu w całości lub w części. Oprócz istniejących obecnie form ochrony przyrody, powstaje sieć obszarów

chronionych Natura 2000, które w znacznej części pokrywają się z formami ochrony ustanowionymi wcześniej. Na terenie powiatu wyznaczono dwa obszary Natura 2000, Puszcza Augustowska i Dolina Biebrzy. Trwają prace nad utworzeniem jeszcze jednego obszaru pod nazwą Ostoja Augustowska.

9. Odpady

Większość odpadów komunalnych trafia na składowiska, z których dwa nie spełniają wymagań technicznych i prawnych. Stąd konieczność zamykania i rekultywacji tych obiektów. Nadal za mało zbiera się w sposób selektywny odpadów komunalnych, co jest niezbędnym elementem zintegrowanego systemu odzysku i recyklingu odpadów. W powiecie są trzy składowiska odpadów. Wśród tych obiektów jeden spełnia wymagania techniczne i organizacyjne. W strumieniu odpadów komunalnych istotne zagrożenie stanowią odpady niebezpieczne wytwarzane w gospodarstwach domowych. Odpady te powinny być wydzielone ze strumienia odpadów komunalnych „u źródła”, czyli przez samych mieszkańców. W zakresie gospodarki odpadami przemysłowymi odnotowano w okresie sprawozdawczym znaczne jej uporządkowanie. Większość zakładów posiada zezwolenia na wytwarzanie odpadów lub ma zatwierdzone programy gospodarki odpadami. Szczegółowe sprawozdanie z gospodarki odpadami zostanie przedstawione przy ocenie planu gospodarki odpadami.

10. OZE

W celu zwiększenia stopnia wykorzystania energii odnawialnej zinventaryzowano wspólnie z Polsko-Litewską Izbą Gospodarczą Rynków Wschodnich zasoby odnawialnych źródeł energii na terenie powiatu augustowskiego, a następnie opracowano plan ekorozwoju i wykorzystania tych źródeł. Na terenie powiatu przede wszystkim przewiduje się wykorzystanie zasobów biomasy, wiatru oraz wody.

11. Stan i ocena zadań.

Stan realizacji w latach 2004-2005 wynikających z powiatowego programu ochrony środowiska.

Lp.	Nazwa zadania	Termin realizacji	Jednostka odpowiedzialna	Podmioty uczestniczące	Stan realizacji
Zadania powiatu					
1.	Opiniowanie programów ochrony środowiska pod względem ich zgodności z obowiązującym prawem i programem powiatowym	VI 2004	Samorząd powiatu	-	Zadanie realizowane
2.	Utworzenie ogólnodostępnej powiatowej bazy danych o stanie zanieczyszczenia powierzchni ziemi	2004	Samorząd powiatu	-	Zadanie zrealizowane
3.	Inwentaryzacja zasobów odnawialnych źródeł energii	2005	Samorząd powiatu	PLIGRW	Zadanie zrealizowane
4.	Opracowanie harmonogramu eksploatacji kopalni i rekultywacji wyrobisk wyeksploatowanych	2004	Samorząd powiatu	-	Zadanie zrealizowane
5.	Wspieranie konkursów ekologicznych organizowanych przez różne podmioty	Praca ciągła	Samorząd powiatu	-	Zgodnie z wnioskami
6.	Organizacja konkursu na obiekt przyjazny środowisku	Coroczna edycja	Samorząd powiatu	-	Regulamin zostanie opracowany w 2006 roku
7.	Tworzenie ośrodków edukacji ekologicznej	Praca ciągła	Samorząd powiatu	-	Nie realizowany
8.	Prowadzenie działalności wydawniczej materiałów posiadających walory edukacyjne	Praca ciągła	Samorząd powiatu	-	Zadanie realizowane
9.	Organizowanie kampanii promocyjnych, wspieranie imprez prośrodowiskowych	Praca ciągła	Samorząd powiatu	-	Zadanie realizowane
10.	Wspieranie szkolnych kół zainteresowań i organizacji pozarządowych przy realizacji programów wspólnych	Praca ciągła	Samorząd powiatu	-	Zadanie realizowane

Ochrona powietrza i hałas					
Zadania powiatu					
11.	Systematyczna naprawa nawierzchni zniszczonych dróg	sukcesywnie	Zarząd powiatu	Zarząd dróg	Zadania realizowane
Zadania gmin					
12.	Systematyczna naprawa nawierzchni zniszczonych dróg	sukcesywnie	Burmistrz , Wójt	-	Zadanie realizowane
13.	Rozbudowa miejskiego systemu ciepłowniczego w Augustowie m. In. W celu ograniczenia niskiej emisji	sukcesywnie	Burmistrz	MPEC, właściciele posesji	Zadanie realizowane
14.	Ograniczenie tzw. Niskiej emisji poprzez budowę lub modernizację lokalnych zcentralizowanych źródeł energii	sukcesywnie	Wójtowie	Właściciele posesji	Temat nie realizowany
Zadania koordynowane					
15.	Budowa obwodnicy Augustowa	-	GDDPiA	Samorzady	Trwają prace przygotowawcze
16.	Ograniczenie zużycia energii cieplnej poprzez termomodernizację budynków	sukcesywnie	Właściciele budynków	-	Zadanie realizowane
17.	Modernizacja lub wymiana lokalnych źródeł ciepła opalanych węglem na nowoczesne kotły opalane paliwem płynnym lub biomasą wyposażone w automatyczną regulację procesów	sukcesywnie	Właściciele źródeł ciepła	Wójtowie	realizowany
Ochrona wód podziemnych, kopalin, gleb i powierzchni ziemi (zadania koordynowane)					
18.	Modernizacja technologii uzdatniania wody	sukcesywnie	Właściciele ujęć	Samorzady gminne	Zadanie realizowane
19.	Restrukturyzacja poboru wody dla celów użytkowych , w taki sposób aby zasoby wód podziemnych były użytkowane wyłącznie dla potrzeb ludności, jako woda do picia i surowiec dla przemysłu spożywczego	2005	RZGW	Podmioty gospodarcze	Częściowo realizowany
20.	Zmniejszenie wodochłonności produkcji przemysłowej oraz wprowadzenie zamkniętych obiegów wody	Sukcesywnie	Podmioty gospodarcze	-	Zadanie nie realizowane
21.	Likwidacja nieczynnych i nie nadających się do eksploatacji studni wierconych i kopanych	2006	Właściciele	-	Zadanie realizowane

22.	Rekultywacja dzikich wysypisk zakrzaczanie i zalesianie tych terenów	sukcesywnie	Właściciele terenów	-	Zadanie nie było realizowane brak zgłoszeń wysypisk
23.	Ustanowienie obszarów ochronnych dla głównych zbiorników wód podziemnych: pradoliny Biebrzy	2006	RZGW	Planiści	Nie ustanowiony
Ochrona wód powierzchniowych (zadania koordynowane)					
24.	Realizacja inwestycji związanych z tworzeniem nowych i odtwarzaniem zanikających drobnych zbiorników wodnych	sukcesywnie	RZGW	WZMiUW	Nie realizowane
25.	Budowa urządzeń oczyszczających wody deszczowe wprowadzane siecią kanalizacyjną do odbiorników	sukcesywnie	GDDPiA Samorządy	-	Realizowane
26.	Wyposażenie gospodarstw wiejskich w zabudowie rozproszonej w indywidualne systemy asenizacyjne-przydomowe oczyszczalnie ścieków	sukcesywnie	Właściciele gospodarstw		Zadanie realizowane
27.	Realizacja inwestycji ograniczających zanieczyszczenia azotowe pochodzące z rolnictwa (budowa płyt gnojowych i zbiorników na gnojowicę)	sukcesywnie	Właściciele gospodarstw	-	Zadanie realizowane
Zadania o charakterze organizacyjno-prawnym					
28.	Opracowanie programu zwiększenia retencji wód oraz racjonalizacji gospodarowania sływami wód opadowych na wydzielonych obszarach hydrograficznych	2005	RZGW	-	Nie realizowane
29.	Opracowanie regionalnego programu redukcji zanieczyszczeń w wydzielonych obszarach hydrograficznych-zlewniach lub grupach zlewni	2006	RZGW	-	Zadanie realizowane
30.	Opracowanie programów rekultywacji silnie zanieczyszczonych zbiorników wodnych	sukcesywnie	RZGW	-	Nie realizowane
31.	Upowszechnianie i praktyczne wdrażanie zasad Kodeksu dobrej praktyki rolniczej	Praca ciągła	ODR	-	Zadanie realizowane

Rok 2004 i 2005 był rokiem, w którym realizowano i monitorowano szereg zadań wynikających z powiatowego programu ochrony środowiska. Powiatowy program ochrony środowiska zakładał zaopiniowanie wszystkich gminnych programów ochrony środowiska, które miały być uchwalone przez Rady Gmin do 30 czerwca 2004 roku.

Z ustawowego obowiązku opracowania gminnych programów ochrony środowiska wywiązały się cztery gminy - gmina Bargłów Kościelny, Sztabin, Miasto Augustów, Miasto i Gmina Lipsk. Przed zaopiniowaniem zawartość merytoryczna programów została porównana z zapisami zawartymi w powiatowym programie ochrony środowiska. Przedstawione do opiniowania programy ochrony środowiska zostały pozytywnie zaopiniowane przez Zarząd Powiatu. Procedura opiniowania programu ochrony środowiska Miasta Augustowa została zakończona w 2005 roku. W tymże roku zaopiniowano również program ochrony środowiska Miasta i Gminy Lipsk. W 2004 roku Zarząd Powiatu zaopiniował dwa plany gospodarki odpadami. Opinie pozytywne dotyczyły planu gospodarki odpadami Gminy Bargłów Kościelny i Związku Komunalnego Biebrza. Plan gospodarki odpadami Związku Komunalnego Biebrza uwzględnia wspólną gospodarkę odpadami na terenie miasta Augustowa i Lipska, gmin: Augustów, Nowinka, Płaska, Sztabin. Ze związku tego wystąpiła gmina Płaska uznając, że sama podola obowiązkowi usuwania odpadów z terenu gminy. Z ustawowego obowiązku opracowania gminnych programów ochrony środowiska nie wywiązały się gminy Nowinka, Płaska, Augustów.

Powiat augustowski i sejneński wspólnie z Polsko-Litewską Izbą Gospodarczą Rynków Wschodnich oraz Fundacją Ekonomistów Środowiska i Zasobów Naturalnych w Białymstoku uczestniczył w realizacji projektu nr PL0002-ACCESS/DD/0061/DD/08 „Program działań promocyjnych, edukacyjnych i wdrożeniowych Regionalnego Centrum Energii Odnawialnej w województwie podlaskim i warmińsko-mazurskim na lata 2002/2003 – Program Phare ACCESS 2000. W ramach tego projektu powstał raport z inwentaryzacji odnawialnych źródeł energii w powiatach augustowskim i sejneńskim. Z powyższego opracowania wynika, że biomasa jest najważniejszym zasobem energii odnawialnej możliwej do wykorzystania obok wody, słońca i wiatru. Powiat augustowski kontynuując rozpoczętą współpracę z Izbą Gospodarczą Rynków Wschodnich uczestniczył w nowym projekcie „Planowanie energetyczne na szczeblu regionalnym z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii. Realizacja tego projektu przyczyni się do popularyzacji energii odnawialnej i wpłynie na zwiększenie jej wykorzystania. W ramach tego projektu opracowano „Plan Ekorozwoju i wykorzystania odnawialnych źródeł energii w powiatach: augustowskim, sejneńskim i suwalskim na lata 2005-2013 oraz na zakończenie zorganizowano seminarium „Czysta energia w regionie północno-wschodniej Polski, . Na stronie związku powiatów polski pokazano przykłady wykorzystania energii odnawialnej na terenie powiatu augustowskiego zgromadzonej w biomacie w kotłowni w szkole podstawowej i gimnazjum w Lipsku, którą zmodernizowano w 2004 roku oraz w kotłowniach znajdujących się w leśniczówkach i u osób prywatnych.

W 2004 roku opracowano w formacie Excela powiatową bazę danych o stanie zanieczyszczenia powierzchni ziemi. Aktualnie w bazie danych znajduje się jedna działka zlokalizowana w Lipsku o nr geod. 143 zanieczyszczona substancjami ropopochodnymi. Właścicielem działki jest PKN Orlen S.A.

Mając na uwadze ochronę powierzchni ziemi w 2004 roku opracowano harmonogram eksploatacji kopalni i rekultywacji wyrobisk wyeksploatowanych.

Zarząd Powiatu analizując potrzeby ochrony środowiska oraz cele, które należy osiągnąć w 2004 i 2005 roku wsparł z Powiatowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej następujące działania:

1. Zakup samochodu gaśniczego typu ciężkiego dla Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Augustowie. Zakup tego samochodu ograniczy szkody w środowisku powstające w czasie wiosennych pożarów traw na obszarach cennych przyrodniczo. Zakup współfinansowany także z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Białymstoku.

2. W ramach tego funduszu oraz przy udziale dotacji Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Białymstoku została sfinansowana akcja sprzątanie świata. W akcji w 2004 roku uczestniczyło 4354 osób z 43 szkół z terenu powiatu augustowskiego. Zebrano 352,8 m³ odpadów komunalnych. Następnego roku w zorganizowanej akcji brało udział aż 6565 osób. Zebrano ogółem 269,5 m³ odpadów w tym 23,06m³ szkła, 40,53m³ plastiku i metalu, 46,65m³ papieru i 160,07m³ innych odpadów. W czasie tej akcji uświadomiono młodzieży potrzebę prowadzenia selektywnej zbiórki odpadów u źródła oraz zwracano uwagę właścicielom pól biwakowych na prowadzenie właściwej gospodarki odpadami. Osiągnięte doświadczenia w dotychczasowej pracy nad tym zagadnieniem pozwalają wyciągnąć wnioski, że wprowadzenie selektywnej zbiórki odpadów jest możliwe, wymaga jednak od gmin sporych nakładów finansowych i organizacyjnych. Akcja sprzątanie świata jest wspaniałym przykładem edukacji młodzieży.
3. Prowadząc edukację ekologiczną młodzieży dofinansowano udział uczniów z terenu powiatu augustowskiego w Europejskim Tygodniu Lasów (szczegóły zał. 2 i 3) oraz organizację targów ekologicznych organizowanych przez młodzież z Augustowskiego Centrum Edukacyjnego „Rady na odpady.” W ramach tego spotkania z młodzieżą wygłoszono szereg prelekcji dotyczących ochrony środowiska.
4. Chroniąc wody podziemne przed zanieczyszczeniem ściekami bytowymi dofinansowano budowę bezodpływowego zbiornika służącego do gromadzenia ścieków bytowych zespołu pracowniczych ogrodów działkowych.
5. Dofinansowano także projekt Suwalskiej Izby Rolniczo-Turystycznej, który udostępniał zasoby przyrodnicze naszego powiatu szerszej społeczności. W ramach tego projektu opracowano ciekawe trasy rowerowe, wystawiono tablice informacyjne, opracowano i wydano mapy turystyczne ukazujące ciekawe zakątki przyrodnicze naszego terenu.
6. Chroniąc wody powierzchniowe przed rozprzestrzenianiem się zanieczyszczeń dofinansowano w 2005 roku wyposażenie patroli WOPR w Augustowie w urządzenia łączności niezbędne do stworzenia systemu łączności do szybkiego reagowania na zagrożenia wynikające ze skażenia środowiska.
7. Dofinansowano również zakup prasy fachowej.

W 2005 roku było zaplanowane dofinansowanie wykonania projektu budowlanego Zakładu Zagospodarowania Odpadów w Augustowie, budowy systemu powiatowego centrum ratownictwa i zarządzania kryzysowego w sytuacji kryzysowych oraz wykonanie dokumentacji strzelniczej spełniającej wymagania ochrony środowiska, służącej myśliwym do doskonalenia umiejętności strzeleckich niezbędnych do prawidłowej selekcji zwierzyny łownej. Realizacja tych zadań została przesunięta na rok 2006 z przyczyn niezależnych od powiatu. Projekt zagospodarowania odpadów w Augustowie nie został opracowany pomimo zabezpieczenia środków na ten cel przez Zarząd Powiatu. Z informacji Burmistrza Augustowa wynika, że ogłoszony przetarg na wykonanie dokumentacji projektu budowlanego Powiatowego Zakładu Zagospodarowania Odpadów nie został rozstrzygnięty – brak ofert. Inwestycja ta została już zgłoszona do finansowania z funduszy spójności. Obecnie jest w fazie badania studium wykonalności.

W 2005 roku w strefie Kanału Augustowskiego udzielono 4 pozwolenia wodnoprawne na odprowadzenie wód opadowych ustalając obowiązek zainstalowania separatorów substancji ropopochodnych przed miejscem wprowadzenia ścieków. Czystość wód w tej strefie znacznie się poprawi.

W celu zapewnienia ciszy osobom wypoczywającym nad jeziorami augustowskimi opracowano uchwałę zakazującą używania jednostek pływających napędzanych silnikami spalinowymi na określonych zbiornikach powierzchniowych wód stojących oraz wodach płynących. Uchwała ta weszła w życie z dniem opublikowania w Dzienniku Urzędowym Województwa Podlaskiego.

Zarząd Powiatu mając na uwadze ograniczenie zużycia energii cieplnej w budynkach : Zespołu Szkół Ogólnokształcących w Augustowie, Zespołu Szkół Technicznych w Augustowie, Augustowskiego Centrum Edukacyjnego w Augustowie przeprowadził prace termomodernizacyjne. Zakres tych prac obejmował: wymianę stolarki okiennej, docieplenie budynku, wymiana pokrycia dachowego. Szczegóły przedstawia załącznik nr 4. Znaczną ilość środków w budżecie powiatu przeznaczono na modernizację dróg. Ilość zmodernizowanych i nowo wybudowanych dróg przedstawia załącznik nr 5.

Dużo kłopotów zarządzającemu składowiskiem odpadów w Augustowie sprawia realizacja obowiązków wynikających z instrukcji eksploatacji składowiska odpadów. Zadania te według informacji uzyskanej od zarządzającego składowiskiem mają być zrealizowane na etapie zamykania i rekultywacji. Zamknięcie tego składowiska jest przewidziane na 2006 rok. Nadzór nad składowiskiem odpadów w Augustowie w drugiej połowie 2004 roku przeszedł do Wojewody Podlaskiego. Pozostałe składowiska odpadów w Lipsku i w Kroszowie w decyzji zatwierdzającej instrukcję zagospodarowania odpadów zostały zobowiązane do doposażenia składowisk i przeprowadzenia pewnych prac modernizacyjnych. Stopień zrealizowania poszczególnych zadań w zależności od posiadanych środków finansowych przedstawia załącznik nr 6. Składowisko odpadów w Kroszowie nie zostało przystosowane do przyjmowania odpadów poakcyjnych.

Z zebranej informacji od gmin wynika, że wójtowie z powiatu augustowskiego nie zorganizowali na terenie swoich gmin zbiornic padłych zwierząt. Padłe zwierzęta z terenu poszczególnych gmin odbiera bezpośrednio spółka akcyjna Struga. Spółka ta gwarantuje odbiór padłych zwierząt zgodnie z przepisami prawa.

Realizując zadania powiatowego programu ochrony środowiska zebrano również informację, którą sporządziły gminy o ilości azbestu występującego na poszczególnych gminach. Szczegółową informację przedstawia załącznik nr 7.

Na terenie powiatu augustowskiego występuje około 75 kg substancji zawierających PCB. PCB występuje w urządzeniach użytkowanych przez Zakład Energetyczny w Białymstoku.

W czasie rozpatrywania wniosków na wytwarzanie odpadów, zatwierdzania programów gospodarki odpadami prowadzi się edukację na temat gospodarki odpadami niebezpiecznymi. Edukację tą prowadzono również wśród młodzieży w czasie targów zorganizowanych w Augustowskim Centrum Edukacji – rady na odpady.

Podjęto także współpracę z Urzędem Marszałkowskim przekazując dane wynikające z wydawanych decyzji o odpadach do wojewódzkiej bazy danych tworzonej przez Marszałka.

Z informacji uzyskanej od Powiatowego Biura Agencji Modernizacji i Restrukturyzacji Rolnictwa w Augustowie wynika, że rolnicy złożyli 582 wnioski o dofinansowanie budowy zbiorników na gnojowicę i płyt gnojowych oraz 122 wnioski na uczestniczenie w programach rolnośrodowiskowych.

Informację o programach rolno środowiskowych rolnikom przekazywano na bieżąco. Ośrodek Doradztwa Rolniczego z tego tematu prowadził również szkolenia w terenie.

W celu ochrony wód podziemnych zlikwidowano trzy studnie głębinowe zał. 8. Mając na uwadze ochronę wód Starosta Augustowski wskazał na wniosek Dyrektora RZGW w Warszawie dwie osoby ze Starostwa Powiatowego w Augustowie, które będą brać udział w opracowywaniu planów gospodarowania wodami, stanowiącymi jeden z podstawowych instrumentów zarządzania zasobami wodnymi.

Poważnym instrumentem, który umożliwia realizację programów ochrony środowiska jest planowanie przestrzenne. W związku z tym opiniując plan zagospodarowania przestrzennego Miasta Augustów – dzielnica Lipowiec oraz studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Sztabin zwracano uwagę na zapisy wynikające z powiatowego programu ochrony środowiska.

Program ochrony środowiska zakładał w 2004 roku opracowanie zasad i regulaminu konkursu na obiekt turystyczny przyjazny środowisku. Zadanie to nie zostało zrealizowane z uwagi, na dalsze prace zmierzające do zwiększenia wykorzystania energii odnawialnej. Zakończony w

2005 roku projekt „Planowanie energetyczne na szczeblu regionalnym z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii” pozwoli opracować w 2006 roku zasady i regulamin tego konkurs w szerszej formule.

W związku z istniejącą na terenie powiatu bogatą bazą dydaktyczną, związaną z edukacją ekologiczną, zrezygnowano z tworzenia ośrodków edukacji ekologicznej. Szczegóły przedstawia załącznik nr 9. Fundusze przeznaczone na ten cel przesunięto na organizację systemu gospodarki odpadami.

Powiat prowadzi także działalność polegającą na publikowaniu materiałów mających walory edukacyjne i promocyjne. Działalność ta prowadzona jest poprzez udział w różnych programach, które są współfinansowane ze środków powiatu. W ramach tej działalności wydano następujące materiały: Kanał Augustowski Wspólne Dziedzictwo i przyszłość. Powiat augustowski (mapa powiatu z naniesionymi obszarami chronionymi), Wodne szlaki turystyczne pogranicza polsko-białoruskiego. Kanał Augustowski, Suwalszczyzna (mapa tras rowerowych), European forest week in Suwalki Region. Zamieszczono w dodatku do Gazety Współczesnej materiały informacyjne o powiecie i jego środowisku, a w Przeglądzie Augustowskim informacje na temat przebiegu Europejskiego Tygodnia Lasów. We współpracy z Parkami Narodowymi i Nadleśnictwami rozprowadzane są materiały edukacyjne dotyczące ochrony przyrody.

Ważnym zadaniem zmierzającym do zmniejszenia zanieczyszczenia powietrza jest budowa obwodnicy Augustowa. W związku z tym Zarząd Powiatu wspiera działania Miasta Augustowa prowadzące do jak najszybszego jej wybudowania. W celu przyspieszenia prac nad tym tematem dwukrotnie zaproszono do Augustowa Ministra Środowiska, aby osobiście zapoznał się z tym problemem.

Zadania przewidziane w programie dla powiatu są realizowane zgodnie z założeniami powiatowego programu ochrony środowiska.

Jednak większość zadań związanych z ochroną środowiska jest realizowana na szczeblu gminnym. Na ich wykonanie powiat nie ma bezpośredniego wpływu. Może je jedynie monitorować oraz inspirować gminy do ich wykonania. Stopień wykonania poszczególnych zadań przez samorządy gmin obrazuje załącznik nr 10 tabela 1.

Z zebranych danych wynika, że samorządy gminne w latach 2004 – 2005 finansowały głównie inwestycje związane z poprawą zaopatrzenia ludzi w wodę oraz poprawą jej jakości.

Zainwestowały też znaczne kwoty środków w poprawę nawierzchni dróg zarówno gminnych jak i powiatowych poprzez współfinansowanie.

Natomiast długość kanalizacji sanitarnej zwiększa się jedynie na terenach miejskich. Inwestycje w tym zakresie prowadziło miasto Augustów i Lipsk.

Miasto Augustów, w strefie Kanału Augustowskiego uregulowało spływ wód opadowych. Wody opadowe spływają poprzez separatory zainstalowane na końcu kanalizacji deszczowej.

W powiecie augustowskim zwiększyła się także liczba mieszkańców korzystających z ciepłowni miejskiej. Samorządy gminne zajęły się również problemem termomodernizacji budynków. Dociepla się głównie budynki użyteczności publicznej.

12. Wnioski

1. Na terenie powiatu następuje systematyczny wzrost liczby mieszkańców korzystających ze zbiorczego zaopatrzenia w wodę.
2. Samorządy gminne przystąpiły do modernizacji istniejących stacji uzdatniania wody. Rozpoczęto rozbudowę sieci kanalizacji sanitarnej. Wzrosła znacznie liczba gospodarstw odprowadzających ścieki sanitarne do oczyszczalni gminnych i indywidualnych.
3. Przystąpiono do uregulowania spływu wód deszczowych poprzez budowę sieci kanalizacyjnej i instalowanie separatorów.

4. Samorządy gminne rozpoczęły selektywną zbiórkę odpadów komunalnych. Nadal za mało zbiera się w sposób selektywny odpadów komunalnych.
5. W najbliższym czasie należałoby podjąć działania zmierzające do szybkiej budowy Zakładu Zagospodarowania Odpadów oraz zamknięcia i rekultywacji istniejącego składowiska odpadów w Augustowie. Zamknięcia i rekultywacji wymaga także składowisko odpadów w Lipsku.
6. Ze względu na emisję do środowiska hałasu i innych zanieczyszczeń prace przygotowawcze prowadzące do rozpoczęcia budowy obwodnicy Augustowa powinny nabrać znacznego tempa.
7. Raport z realizacji programu jest pierwszym raportem i obejmuje lata 2004 – 2005. Nadesłane przez samorządy gminne ankiety nie udostępniły pełnej informacji dotyczącej ochrony środowiska.